

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ

Кафедра маркетингу, управління та економіки підприємства

МІКРОЕКОНОМІКА

Навчально-методичні матеріали

Київ – 2012

УДК 330.101.542
ББК 65.012я73

*Обговорено і схвалено на засіданні
кафедри маркетингу, управління та економіки підприємства
Протокол № 50 від 24 червня 2012 р.*

Укладач:

Дишко Ірина Юріївна – кандидат економічних наук

Мікроекономіка: Навчально-методичні матеріали // І.Ю. Дишко. – К.:
Національна академія управління, 2012. – 38 с.

Метою дисципліни також є висвітлення ролі та місця мікроекономічних теорій у сучасній політичній економіці, взаємозв'язок з макроекономікою, економічною теорією та іншими складовими теоретичної економіки.

УДК 330.101.542
ББК 65.012я73

© Оригінал-макет,
"Національної академії управління", 2012

ЗМІСТ

1.	ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН	4
2.	ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ПО ТЕМАХ	5
3.	РОБОЧА ПРОГРАМА	11
4.	РЕГЛАМЕНТ ВИКЛАДАННЯ ТА КОНТРОЛЮ ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	12
5	ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	15
	Модуль 1. Основи мікроекономіки та аналіз поведінки споживачів	15
	Модуль 2. Фірма в мікроекономічних теоріях та аналіз ринкових ситуацій	17
6	ОСОБЛИВОСТІ РЕГЛАМЕНТУ ВИКЛАДАННЯ ТА КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	22
7	ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ	23
8	ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ	32
9	СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	34

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Модуль 1. Основи мікроекономіки та аналіз поведінки споживачів

- Тема 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД МІКРОЕКОНОМІКИ
- Тема 2. ТЕОРІЯ ГРАНИЧНОЇ КОРИСНОСТІ Й ПОВЕДІНКА СПОЖИВАЧА
- Тема 3. ОРДИНАЛІСТСЬКА ТЕОРІЯ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧА
- Тема 4. АНАЛІЗ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧА
- Тема 5. ПОПИТ І ПРОПОНУВАННЯ, ЇХ ВЗАЄМОДІЯ

Модуль 2. Фірма в мікроекономічних теоріях та аналіз ринкових ситуацій

- Тема 6. МІКРОЕКОНОМІЧНА МОДЕЛЬ ПІДПРИЄМСТВА
- Тема 7. ВИТРАТИ І РЕЗУЛЬТАТИ ВИРОБНИЦТВА
- Тема 8. РИНОК ДОСКОНАЛОЇ КОНКУРЕНЦІЇ
- Тема 9. МОНОПОЛЬНИЙ РИНОК
- Тема 10. ОЛІГОПОЛІЯ ТА МОНОПОЛІСТИЧНА КОНКУРЕНЦІЯ
- Тема 11. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФАКТОРНИХ РИНКІВ. РИНОК ПРАЦІ
- Тема 12. РИНОК КАПІТАЛУ
- Тема 13. ЗАГАЛЬНА РІВНОВАГА КОНКУРЕНТНИХ РИНКІВ
- Тема 14. ЗОВНІШНІ ЕФЕКТИ В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ ТА ЇХ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ
- Тема 15. ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ЕФЕКТИ ТА МІКРОСИСТЕМА

2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ ПО ТЕМАХ

Мета дисципліни — сформуванати ринково-орієнтований економічний світогляд учасника суспільного виробництва, здатного до наукової чи практичної підприємницької діяльності економіста; допомогти йому оволодіти універсальним інструментарієм прийняття раціональних господарських рішень.

Мікроекономіка як складова економічної теорії вивчає поведінку і механізм прийняття рішень окремими економічними суб'єктами (індивідами, домашніми господарствами, підприємствами, організаціями, тобто мікросистемами), які прагнуть досягти мети за наявних обмежених ресурсів, для яких, до того ж, можна знайти альтернативне використання. У центрі уваги мікроекономіки перебуває взаємодія споживача та виробника, її оптимізація, ринковий попит і пропонування, відносні ціни товарів, розподіл ресурсів за альтернативного їх використання, часткова і загальна рівновага ринків товару, факторів виробництва тощо.

Одне з важливих завдань курсу — скласти уявлення про те, що успіх будь-якого бізнесу залежить не лише від наявності стартового капіталу і підприємницького таланту, а й від знання закономірностей функціонування економічних мікросистем у різних ринкових ситуаціях та вміння їх ефективно використовувати.

Метою дисципліни також є висвітлення ролі та місця мікроекономічних теорій у сучасній політичній економіці, взаємозв'язок з макроекономікою, економічною теорією та іншими складовими теоретичної економіки.

Тема 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД МІКРОЕКОНОМІКИ

Мікроекономіка як складова частина теоретичної економіки. Проблема обмеженості ресурсів і необхідності вибору. Альтернативність цілей використання обмежених ресурсів і раціональність поведінки суб'єктів ринкових відносин. Макро- та мікроекономіка як найважливіші складові сучасної теоретичної економіки, як методологічна, термінологічна, інструментальна база конкретних економічних дисциплін.

Предмет, концептуальні основи та методологія мікроекономіки. Предмет курсу. Суб'єкти та об'єкти економічних відносин на мікрорівні. Індивід. Домогосподарство. Ділова одиниця (фірма). Держава.

Методологія мікроекономічного аналізу. Мікроекономічні моделі. Нормативна і позитивна мікроекономіка.

Мета, завдання і зміст дисципліни. Мета та завдання дисципліни. Взаємозв'язок з іншими дисциплінами.

Тема 2. ТЕОРІЯ ГРАНИЧНОЇ КОРИСНОСТІ Й ПОВЕДІНКА СПОЖИВАЧА

Корисність в економічній теорії і проблема її виміру. Потреби, види потреб. Економічні блага. Поняття корисності. Сукупна та гранична корисність. Функція корисності.

Закон спадної граничної корисності блага. Процес споживання та динаміка зміни сукупної та граничної корисності. Перший закон Госсена. Закон спадної граничної корисності блага.

Рівновага споживача з кардиналістських позицій. Поняття “рівновага споживача”. Модель споживання набору благ. Другий закон Госсена.

Еквіваринансний принцип досягнення раціонального вибору та рівноваги споживача.

Тема 3. ОРДИНАЛІСТСЬКА ТЕОРІЯ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧА

Вибір споживача з ординалістських позицій. Вподобання та привабливість, вподобання та вибір. Припущення щодо системи вподобань споживача.

Криві байдужості, їх властивості. Особливості аналізу функції корисності з ординалістських позицій. Криві байдужості як спеціальний інструментарій мікроекономічного аналізу. Окремі випадки конфігурації кривих байдужості. Гранична норма заміщення благ.

Бюджетна лінія. Бюджетне обмеження і можливості споживача. Поняття нахилу бюджетної лінії. Вплив зміни доходу споживача на розміщення бюджетної лінії та процес споживання.

Оптимум споживача як модель раціонального споживчого вибору. Рівновага споживача: економічна, алгебраїчна, графічна інтерпретація. Різні випадки досягнення рівноваги: кутова і внутрішня.

Тема 4. АНАЛІЗ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧА

Реакція споживача на зміну його доходу. Лінія “дохід — споживання”. Нахил лінії як свідчення відношення споживача до благ. Поняття “повноцінних” і “неповноцінних” благ. Крива Енгеля. Функції Торнквіста.

Реакція споживача на зміну цін товарів. Лінія “ціна — споживання”. Траєкторія розвитку споживання як результат зниження цін. Побудова лінії індивідуального попиту споживача.

Ефект заміщення та ефект доходу. Розкладання сукупної зміни обсягу попиту на дві складові: ефект доходу та ефект заміщення. Одно- та різнонаправлений вплив ефектів (за Слуцьким, за Хіксом). Парадокс Гіффена. Ефекти заміщення і доходу як основа побудови функції індивідуального попиту на благо в ординалістській теорії корисності.

Прийняття рішень в ситуаціях з ризиком. Невизначеність та ризик. Схильність та несхильність споживача до ризику. Ризик та ефективні рішення.

Тема 5. ПОПИТ І ПРОПОНУВАННЯ, ЇХ ВЗАЄМОДІЯ

Попит і закон попиту. Ринковий попит як сума індивідуального попиту всіх споживачів певного товару. Функція попиту. Закон попиту та його пояснення базовими положеннями теорії поведінки споживача. Аналіз зміни попиту загалом та величини (обсягу) попиту.

Пропонування і закон пропонування. Функція пропонування. Закон пропонування. Аналіз змін пропонування загалом та величини (обсягу) пропонування.

Взаємодія попиту і пропонування. Поняття ринкової рівноваги. Визначення рівноважної ціни та рівноважної кількості товару. Вплив змін попиту й пропонування на стан рівноваги, рівноважну ціну та рівноважну кількість товару на ринку. Сталість і динамічність ринкової рівноваги.

Поняття про надлишок споживача і надлишок виробника.

Еластичність попиту і пропонування. Концепція еластичності взаємозв'язаних показників. Еластичність попиту за чинниками впливу: за власною ціною блага, за ціною взаємодоповнюючого або взаємозамінюваного блага (перехресна еластичність), за доходом. Взаємозв'язок між ціною та валовим вибором за різної еластичності.

Тема 6. МІКРОЕКОНОМІЧНА МОДЕЛЬ ПІДПРИЄМСТВА

Підприємство як суб'єкт ринку та виробничо-ринкова система. Спрощена схема ринково-виробничої системи.

Фактори виробництва, їх групування. Мотивація поведінки підприємства. Основні види вибору підприємства: що виробляти, як виробляти, для кого виробляти. Фактор часу і періоди у функціонуванні підприємства. Поняття оптимального та рівноважного станів підприємства.

Параметри підприємства як мікроекономічної моделі. Поняття і параметри виробничої функції. Сукупний, середній та граничний продукт. Витрати виробництва. Сукупні, середні та граничні витрати. Поняття загального (сукупного, валового), середнього та граничного вибору. Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства.

Частинна варіація факторів виробництва. Виробнича функція з одним змінним фактором. Правило спадної віддачі (продуктивності) змінного фактору виробництва. Еластичність випуску.

Ізоквантна варіація факторів виробництва. Виробнича функція з двома змінними факторами. Ізокванта. Взаємозамінність факторів виробництва. Гранична норма технічного заміщення.

Пропорційна варіація факторів виробництва. Постійна (стала), спадна та зростаюча віддача від масштабу. Причини позитивного та негативного ефекту від масштабу. Еластичність масштабу та взаємозв'язок з еластичністю випуску.

Оптимум виробника. Вибір комбінації виробничих факторів за критеріями мінімізації витрат чи максимізації випуску. Ізокоста. Рівновага виробника: графічна, алгебраїчна, економічна інтерпретація.

Тема 7. ВИТРАТИ І РЕЗУЛЬТАТИ ВИРОБНИЦТВА

Витрати виробництва в короткостроковому періоді. Економічні та бухгалтерські витрати. Поняття альтернативних витрат. Постійні та змінні витрати. Типовий характер зміни витрат в короткостроковому періоді. Закон зростаючих граничних витрат (зниження доходності).

Витрати в довгостроковому періоді. Ізоквантна, пропорційна та ізоклінна варіації факторів виробництва та функція витрат. Криві довгострокових витрат, їх види. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства. Варіанти технологічного вибору фірми у розробці довгострокової стратегії.

Тема 8. РИНОК ДОСКОНОЛОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Модель ринку досконалої конкуренції та її характеристики. Ознаки й умови досконалої конкуренції. Поліполістичний образ поведінки суб'єктів ринку. Ринковий попит на продукцію фірми за умов досконалої конкуренції.

Ринкова поведінка підприємства в короткостроковому періоді. Визначення оптимальних обсягів випуску: два підходи. Поведінка підприємства за умов зміни ринкової ситуації. Пропонування фірми і галузі в короткостроковому періоді. Рівновага фірми та галузі.

Ринок досконалої конкуренції в довгостроковому періоді. Рухомість ринкового попиту й пропонування. Пропонування фірми в довгостроковому періоді. Тривала рівновага підприємства, галузі, ринку та механізм її підтримки. Ефективність ринку досконалої конкуренції.

Тема 9. МОНОПОЛЬНИЙ РИНОК

Модель “чистої монополії” та її характеристики. Ознаки “чистої монополії”. Економічні, адміністративні та правові бар'єри вступу до монопольного ринку. Монополія і монопольна влада. Різновиди монополій. Діагностування монопольної влади. Монополістичний спосіб дій.

Монопольний ринок у короткостроковому та довгостроковому періодах. Крива попиту монополіста. Вибір монополістом ціни й обсягу виробництва. Вплив на поведінку монополіста цінової еластичності попиту. Пропонування монополіста та особливості її формування. Визначення монопольної ціни. Цінова диференціація та дискримінація. Рівновага фірми-монополіста в довгостроковому періоді. Досягнення та утримання ринкової влади.

Особливості функціонування реальних монополізованих ринків. Аналіз поведінки реальних монополій. Економічні наслідки монополізації галузі. Порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Потреба державного регулювання монополії, антимонопольна політика.

Тема 10. ОЛІГОПОЛІЯ І МОНОПОЛІСТИЧНА КОНКУРЕНЦІЯ

Основні ознаки олігополії. Нечисленність підприємств в олігополістичних галузях. Загальна взаємозалежність олігополістів. Однорідність або диференційованість продукту. Високі бар'єри для вступу до галузі. Асиметричність ринкової влади олігополістів.

Теоретичні моделі олігополії. Олігополістична взаємозалежність і еволюція способу дій учасника ринку. Ринкові лідери та аутсайдери. Узагальнення моделей дуополії за Штакельбергом. Модель дуополії Курно та Бертрана як відображення ринкової поведінки початківця. Моделювання поведінки олігополістів за функціями їх реакції на ринкові зміни. Стратегія постійного співвідношення цін. Теорія ігор в моделюванні олігополії.

Особливості організації олігополістичного ринку. Взаємозалежність олігополістів, цінові війни і схильність до змови. Таємні змови, мовчазні згоди і легальні угоди. Картелі. Нецінова конкуренція.

Ефективність олігополії. Суспільна оцінка олігополістичного ринку. Ефективність олігополії у порівнянні з іншими ринковими структурами.

Ознаки і поширення монополістичної конкуренції. Умови вступу до галузі. Спосіб дій монополістичного конкурента. Ринкова поведінка монополістичного конкурента. Еластичність попиту. Визначення оптимального обсягу виторгу та цінова політика. Умови досягнення і підтримання беззбитковості в довгостроковому періоді.

Нецінова конкуренція. Сутність та передумови розвитку нецінової конкуренції. Поглиблення диференціації продукту: позитивні наслідки та загрози. Вплив рекламної діяльності на обсяг витрату і витрат.

Ефективність монополістичної конкуренції. Суспільна ціна монополістичної конкуренції.

Тема 11. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФАКТОРНИХ РИНКІВ. РИНОК ПРАЦІ

Похідний попит. Взаємозв'язок ринків продукту та факторів виробництва. Попит на продукт та попит на фактори виробництва. Споживання факторів виробництва: цілі та обмеження.

Виробнича функція, витрати виробництва та попит на фактори виробництва. Вплив різновиду структури ринку продукту на похідний попит.

Похідний попит за досконалої конкуренції на ринку продукту. Індивідуальний та галузевий попит на фактори виробництва. Зміна обсягу попиту та попиту загалом. Цінова еластичність попиту на ресурс виробництва.

Монопольний похідний попит. Монопольний ринок продукту та ринок факторів виробництва. Функція монопольного похідного попиту.

Похідний попит та принцип оплати факторів. Порівняння граничного доходу та граничних витрат товаровиробника при споживанні одного фактора виробництва. Вартісний граничний продукт та ціна фактора.

Попит на працю за умови досконало конкурентного ринку ресурсів. Праця як фактор виробництва, її мобільність. Характеристика досконало конкурентного ринку праці. Граничний виграш виробника від найму праці. Обґрунтування рішення про найм. Формування індивідуального, галузевого та ринкового попиту на працю.

Ринкова пропонування праці на досконало конкурентному ринку. Еластичність пропонування праці для галузей з різною динамікою витрат на виробництво. Обґрунтування вибору робітника щодо праці і відпочинку: інструментарій ординалістської теорії корисності. Ринкова пропонування послуг праці. Рівновага на ринку праці.

Ринок праці з недосконалою конкуренцією. Попит монополії на працю та монопольна рівновага. Монопсонічний та олігопсонічний ринки, їх особливості.

Контроль профспілок над пропозицією робочої сили, рівнем заробітної плати та продуктивністю праці. Двостороння (двобічна) монополія та визначення реального рівня заробітної плати.

Тема 12. РИНОК КАПІТАЛУ

Капітал як фактор виробництва. Капітал як ресурс тривалого використання. Форми капіталу. Рух капіталу та капітальні фонди.

Попит та пропонування капіталу. Вибір у часі. Поняття вибору у часі. Споживання та інвестиції. Уподобання у часі. Більша привабливість споживання теперішніх благ. Побудова бюджетного обмеження для випадку вибору обсягів споживання між теперішніми та майбутніми періодами. Оптимальний вибір.

Попит та пропонування капіталу. Вступ до аналізу інвестиційних рішень. Поняття дисконтованої величини. Види процентних ставок. Реальна та номінальна процентні ставки. Рівень дохідності, прибуток на капітал. Показники теперішньої та майбутньої вартості у прийнятті інвестиційних рішень.

Рівновага на ринку капіталу. Формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу.

Тема 13. ЗАГАЛЬНА РІВНОВАГА КОНКУРЕНТНИХ РИНКІВ

Поняття ринкової рівноваги, її аналіз. Часткова та загальна рівновага. Ефект зворотного зв'язку. Закон Вальраса.

Рівновага в економіці обміну. Необхідність та вигоди ринкового обміну. Порівняння граничних норм заміщення для пар товарів, що обмінюються. Діаграма Еджворта. Ефективність при обміні. Крива контрактів. Парето — ефективний розподіл. Крива можливостей споживачів. Загальна рівновага за Парето.

Ефективність у виробничій сфері. Розподіл виробничих ресурсів; діаграма Еджворта. Крива виробничих контрактів. Парето - оптимальний розподіл ресурсів. Ефективність на конкурентних ринках товарів.

Загальна рівновага та економіка добробуту. Сукупна (зведена) ефективність конкурентних ринків. Причини обмеженої здатності ринкового регулювання. Оптимум та квазіоптимум ринкової системи. Теорія загальної рівноваги та політика в галузі економіки добробуту. Критерії оцінки добробуту.

Тема 14. ЗОВНІШНІ ЕФЕКТИ В РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ ТА ЇХ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Позаринкові (зовнішні) ефекти, їх економічний зміст. Поняття про зовнішні ефекти. Суспільні та приватні витрати (вигоди). Корируючі податки та субсидії. Теорема Коуза-Стіглера.

Громадські блага і громадський вибір. Поняття громадських благ. Приватні та громадські блага. Попит на громадські блага і ефективний їх обсяг. Забезпечення громадськими благами: можливість ринку і держави.

Економічна роль держави у ринковій економіці. Необхідність та причини втручання держави в економічні процеси за ринкових умов. Функції держави. Позитивний (описовий) аналіз поведінки уряду. Застосування теорії громадського вибору у поведінці уряду.

Тема 15. ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ЕФЕКТИ ТА МІКРОСИСТЕМА

Координація економічної діяльності в перехідний період. Трансформація командної економіки. Радикальна і поступова стратегії переходу до ринкової економіки. Жорстка макроекономічна політика. Пріоритетність грошової та фінансової стабілізації.

Правові передумови для ринкових суб'єктів. Сучасна теоретична економіка про права власності як сукупність санкціонованих норм поведінки. Трансформування власності. Приватизація.

Інституціональні аспекти ринкового господарства. Інституціональна природа сучасної фірми. Трансакційні витрати. Інститути і інституціональні структури у регулюванні економічної поведінки ринкових суб'єктів. Моделювання економічного розвитку: мікроекономічний аспект.

3. РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Теми	Денна форма навчання		Заочна форма навчання
	Лекцій, год.	Практичні заняття, год.	Лекцій, год.
Модуль 1. Основи мікроекономіки та аналіз поведінки споживачів			
Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки	2	1	1
Тема 2. Теорія граничної корисності й поведінка споживача	2	2	1
Тема 3. Ординалістська теорія поведінки споживача	2	1	1
Тема 4. Аналіз поведінки споживача	2	2	1
Тема 5. Попит і пропонування, їх взаємодія	2	2	1
Всього	10	8	5
Форма модульного контролю	Контрольна робота		
Модуль 2. Фірма в мікроекономічних теоріях та аналіз ринкових ситуацій			
Тема 6. Мікроекономічна модель підприємства	2	2	1
Тема 7. Витрати і результати виробництва	2	2	1
Тема 8. Ринок досконалої конкуренції	2	2	1
Тема 9. Монопольний ринок	2	2	1
Тема 10. Олігополія і монополістична конкуренція	2	2	1
Тема 11. Загальна характеристика факторних ринків. Ринок праці	2	2	1
Тема 12. Ринок капіталу	2	2	1
Тема 13. Загальна рівновага конкурентних ринків	2	Для самостійного опрацювання	Для самостійного опрацювання
Тема 14. Зовнішні ефекти в ринковій економіці та їх державне регулювання	2	Для самостійного опрацювання	Для самостійного опрацювання
Тема 15. Трансформаційні ефекти та мікросистема	2	Для самостійного опрацювання	Для самостійного опрацювання
Всього	20	14	7
Форма модульного контролю	Контрольна робота		
Форма підсумкового контролю	Іспит		

4. РЕГЛАМЕНТ ВИКЛАДАННЯ ТА КОНТРОЛЮ ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

В Національній академії управління паралельно застосовуються дві системи оцінювання, а саме **ECTS (Європейська система трансферу кредитів)** та **національна (5-ти бальна)**. З цією метою вводиться рейтингова (**100 – бальна шкала**) оцінювання знань, за допомогою якої здійснюється конвертація оцінок системи ECTS в національну, що представлено в таблиці 1.

Таблиця 1.

Порядок конвертації оцінок

Оцінка за системою ECTS	Визначення	Оцінка за 100 – бальною шкалою	Оцінка за національною системою
A	Відмінно – відмінне виконання	85 -100	5 (відмінно)
B	Дуже добре – вище середнього рівня	76 - 84	4 (добре)
C	Добре – загалом хороша робота	61 - 75	4 (добре)
D	Задовільно - непогано	56 - 60	3 (задовільно)
E	Достатньо – виконання відповідає мінімальним критеріям	50-55	3 (задовільно)
FX	Незадовільно – необхідне повторне перескладання	20 - 49	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання
F	Незадовільно – необхідно повторне вивчення дисципліни	0 - 19	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Визначена на основі цієї шкали оцінка є базовою для оцінювання студента з дисципліни «Мікроекономіка». Для цього він складає письмовий іспит за 100-бальною шкалою по білетах встановленої форми. Підсумкова оцінка з дисципліни при цьому буде складатися з суми нормованої кількості балів за роботу у семестрі (максимально 60 балів) та з кількості балів оцінки за іспит (максимально 40 балів).

Характеристика складових навчального процесу вивчення курсу та їх оцінювання

Весь програмний матеріал курсу «Мікроекономіка» поділяється на два змістовні модулі, які представлені в навчально-тематичному плані дисципліни. Викладання основних питань згідно темам модулів та опанування їх студентами денної форми навчання включають такі складові:

- 1) лекції;
- 2) семінарські заняття;
- 3) тести та розв'язання ситуаційних задач;
- 4) контрольні роботи;
- 5) наукові есе

Лекції та семінарські заняття проводяться в аудиторний час за розкладом згідно з встановленими правилами. **Відвідування лекцій та семінарів є обов'язковим, що**

контролюється викладачами та куратором курсу, які по завершенню семестру оцінюють дану складову максимально за 10-ти балами. Якщо студент з **будь-яких обставин** мав пропуски, його оцінки розраховуються за простою пропорцією, виходячи із сумарної кількості лекцій та семінарських занять. Так, якщо під час семестру було 20 лекцій і 18 семінарів (разом 38), а студент відвідав 8 лекцій і 12 семінарів (разом 20), то його оцінка відвідування складає 5,26 ($20:38 \times 10$); отриманий результат за арифметичними правилами округляється до цілої одиниці, тобто в наведеному прикладі складає 6 балів.

Другою складовою комплексної оцінки студента є його **активність на семінарських заняттях**, під час яких впродовж семестру він може отримати максимально 60 балів. Результати роботи кожного студента (виступи, доповнення, коментарі, участь у дискусії, грамотно поставлені запитання тощо) визначаються викладачем на семінарах.

Третьою складовою семестрової комплексної оцінки є **тестові та розрахункові завдання**, які проводяться по протягом семестру, і сумарна оцінка за які може становити від 0 до 30 балів. Переведення оцінок за п'ятибальною шкалою у загальну сумарну оцінку за тестами відбувається наступним чином: отримання протягом семестру середньої оцінки від 0 до 2,5 балів – 0 балів за шкалою ECTS; від 2,6 до 4 балів – 5 балів за шкалою ECTS; від 4 до 5 балів – 10 балів за шкалою ECTS. Оцінки за системою ECTS визначаються пропорційно до кількості його відповідей протягом 16 годин практичних занять. **Повторне тестування на даному занятті не проводиться.** Якщо деякі студенти не були присутніми на плановому тестуванні з поважних обставин, вони мають можливість пройти тестування у додатково визначений час. Студенти, що не з'явилися на планове тестування без поважних причин, як і ті, що не були присутніми на додатковому, матимуть нульову оцінку.

Четвертий елемент поточної оцінки знань студента – **виконання 2-х контрольних робіт**, максимальна оцінка за кожну з яких становить 20 балів. Перша контрольна робота (10 тестових вправ і теоретичні питання) завдання проводиться після вивчення першого навчального модуля, друга (в формі тестових випробувань та розрахункових вправ) – після вивчення другого навчального модуля.

П'ятий елемент загальної оцінки становлять результати, отримані за **наукові есе** з тематики Модулів 1 – 2. З представленого переліку тематики студент обирає дві теми з різних модулів. За виконання кожної з них він може максимально отримати по 10 балів, тобто 20 балів (2×10) за два модулі.

Як форма самостійної роботи наукове есе є різновидом індивідуального творчого дослідження, в якому в стислому вигляді висвітлюється сутність проблеми або дається наукова порівняльна характеристика явищ, категорій, теорій тощо. Причому, **найважливішим у науковому есе є формулювання власної позиції, оцінки, шляхів вирішення проблеми тощо.**

Тексту есе передуює простий план, що має здебільшого три пункти. В кінці есе подається список літературних джерел (10 найменувань орієнтовно), які були використані для написання роботи. Обсяг наукового есе становить 4,5 – 5,0 аркушів тексту на папері формату А4. В друкованому варіанті на одній сторінці тексту міститься до 30 рядків по 68-70 знаків кожному. Для цього зазвичай використовується шрифт Times New Roman розміру 14 та міжрядовий інтервал значенням 1,5. Якщо

текст написаний від руки власноруч, то обсяг роботи збільшується в 1,5 – 2,0 рази в залежності від індивідуальних особливостей написання.

Наукове есе подається викладачу через куратора курсу у заздалегідь визначний термін. Якщо есе подане із запізненням, то за кожен день після встановленого строку з оцінки за роботу знімається один бал. Після 10 днів запізнення есе не приймаються. При подачі есе куратору останній проставляє дату на титульній сторінці і засвідчує її своїм підписом. Якщо студент не зміг вчасно підготувати есе з поважних обставин, це питання вирішується викладачем із кожним персонально.

Теми есе обираються студентами власноруч після першої лекції кожного з модулів. **В межах академічної групи теми не повинні дублюватися.** Найкращі наукові есе рекомендуються викладачем для доповіді на наукових конференціях, подання на конкурси, гранди, тощо.

Таким чином комплексна оцінка розраховується як сума зазначених вище складових. Потенційно її максимальна величина дорівнює 100 балам, а саме:

1. Відвідування лекцій та семінарів	- 10
2. Активність на семінарах	- 20
3. Тестові та розрахункові завдання	- 30
4. Модульний контроль	- 40 (2 по 20)
5. Написання і захист есе (вибіркова частина)	- 10
Разом:	100

5. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ МІКРОЕКОНОМІКИ ТА АНАЛІЗ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧІВ

Тема 1. Предмет і методологія мікроекономіки

1. Мікроекономіка як складова частина теоретичної економіки. Маржиналізм (теоретичні засади, школи).
2. Предмет, концептуальні основи та методологія мікроекономіки.

Основні терміни: Мікроекономіка, Ефект Робін Гуда, Економічна модель, Економічні змінні, Позитивний аналіз, Гіпотеза, Нормативний аналіз.

ЛІТЕРАТУРА: 7, с.7-54; 22, с.5-109; 1, с.5-12; 12, Т.2, с.3-11; 37; 38; 43; 2; 20; 24.

Розрахункове завдання

У галузі таблиці наведено ефективні варіанти зміни структури виробництва:

Варіанти	А	Б	В	Г	Д	Е	Є
Принтери, шт..	6	5	4	3	2	1	0
комп'ютери, шт..	0	8	15	21	26	30	33

1. Зобразіть графічно криву трансформації виробничих можливостей галузі.
2. Обчисліть альтернативні витрати виробництва одного додаткового комп'ютера в різних варіантах зміни структури виробництва.

Теми 2-3. Теорія граничної корисності й поведінка споживача

1. Корисність в економічній теорії і проблема її виміру. Закон спадної граничної корисності блага.
2. Рівновага споживача (кардиналістський підхід).
3. Вибір споживача з ординалістських позицій.
4. Криві байдужості, їх властивості.
5. Бюджетна лінія і можливості споживача.

Основні терміни: Потреба, Економічні блага, Корисність, Сукупна корисність, Гранична корисність, Перший закон Госсена, Другий закон Госсена

ЛІТЕРАТУРА: 3, с.104-114; 7, с.120-129; 10, с.30-45; 11, с.39-44; 14, с.13-15, 22-24; 21, гл.3, розд.3.3; 28; 31; 30; 34; 38.

Розрахункове завдання

Студентка споживає груші та яблука. Представлені в таблиці споживчі кошики є байдужими для неї, вони всі мають однакову корисність.

Споживчі кошики	А	Б	В	Г
Кількість груш, кг	5	3	2	1
Кількість яблук, кг	1	2	3	5

1. На основі наведених даних побудуйте криву байдужості, відклавши кількість груш на вертикальній осі, а кількість яблук – на горизонтальній;
2. Визначте граничну норму заміни груш яблуками.

Тема 4. Аналіз поведінки споживача

1. Реакція споживача на зміну його доходу. Лінія “дохід — споживання”.
2. Реакція споживача на зміну цін товарів. Лінія “ціна — споживання”.
3. Ефект заміщення та ефект доходу.
4. Невизначеність та ризик. Ризик та ефективні рішення.

Основні терміни: Бюджет, Рівновага споживача, Споживацькі переваги, Крива байдужості, Гранична норма заміщення

ЛІТЕРАТУРА: 4, с.115-137, 157-179; 18, с.154-159; 37; 27; 28; 33; 37; 43.

Розрахункове завдання

Напередодні нового навчального року батьки дали сину-школяру 24 грн. для покупки зошитів і авторучок. Ціна одного зошита – 3 грн., ціна авторучки – 2 грн. Побудуйте бюджетну лінію школяра, відклавши кількість зошитів на вертикальній, а кількість ручок на горизонтальній осі.

Визначте, як зміниться бюджетна лінія, якщо:

1. Ціна авторучки зросла в 22 рази за інших рівних умов;
2. Ціна зошита зросла до 4 грн., за інших рівних умов;
3. Батьки дали школяру 36 грн., а ціни на товари залишились на рівні початкових
4. Батьки видали школяру 36 грн., ціна авторучки зросла в 2 рази, а ціна зошита зросла до 4 грн.

Тема 5. Попит і пропонування, їх взаємодія

1. Попит і закон попиту. Функція попиту.
2. Пропонування і закон пропонування. Функція пропонування.
3. Взаємодія попиту і пропонування. Ринкова рівновага і відхилення від неї. Поняття про надлишок споживача і надлишок виробника.
4. Еластичність попиту і пропонування: види, фактори впливу, зв'язок з обсягами виторгу.

Основні терміни: Попит, Ринковий попит, Еластичність попиту по ціні, Еластичність попиту по доходах, Закон попиту, Еластичність пропозиції, Пропозиція, Закон пропозиції

ЛІТЕРАТУРА: 1; 4, с.293-315; 6; 9; 11, Гл.4; 7, с.31-78; 18, с.110-133; 19; 21; 24; 25; 26; 29.

Розрахункове завдання

Функція попиту населення на товар задіяна рівнянням: $Q_d = 8 - P$.

Функція пропозиції товару $Q_s = 2P - 4$.

1. Обчисліть рівноважну ціну (грн.) та обсяг продажу (тис. грн.)
2. Визначте обсяг продажу і величину незадоволеного попиту, якщо ціна товару буде зафіксована на рівні 3 грн. за одиницю.
3. Подайте графічну ілюстрацію.

МОДУЛЬ 2. ФІРМА В МІКРОЕКОНОМІЧНИХ ТЕОРІЯХ ТА АНАЛІЗ РИНКОВИХ СИТУАЦІЙ

Тема 6. Мікроекономічна модель підприємства

1. Підприємство як суб'єкт ринку та виробничо-ринкова система.
2. Фактори виробництва, їх сутність та види.
3. Мікроекономічне моделювання діяльності підприємства.
4. Виробнича функція з одним змінним фактором.
5. Виробнича функція з двома змінними факторами.
6. Пропорційна варіація факторів виробництва.
7. Оптимум виробника та траєкторія розширення виробничої діяльності фірми.

Основні терміни: Виробництво, Технологія, Виробнича функція, Короткотерміновий період, Довготерміновий період, Ізокванта, Гранична норма технологічного заміщення.

ЛІТЕРАТУРА: 1; 5, гл.6, пар.7.1 гл.7, пар.8.1 гл.8; 6, гл.1; 10; 14; 15, гл.5, пар.6.1 гл.6; 19; 20, гл.8; 21, Т.1, гл.6; 7, гл.6; 24, гл.5; 25; 31; 32; 40; 42; 43; 46.

Розрахункове завдання

Для випуску 346 виробів за робочий день фірма може застосувати такі варіанти технологічно ефективних способів виробництва:

Варіанти технології	А	Б	В	Г
Кількість праці, одиниць	1	2	3	6
Кількість капіталу, одиниць	6	4	2	1

Ціна одиниці праці 2 грн., ціна одиниці капіталу 3 грн.

1. Визначте економічно ефективний спосіб виробництва
2. Чи зміниться вибір фірмою технології, якщо ціна одиниці капіталу знизиться до 1 грн.

Тема 7. Витрати і результати виробництва

1. Економічна сутність витрат підприємства.
2. Поняття альтернативних витрат.
3. Постійні та змінні витрати. Закон зростаючих граничних витрат.
4. Витрати в довгостроковому періоді.
5. Криві довгострокових витрат, їх види. Концепція мінімального ефективного розміру підприємства.

Основні терміни: Витрати виробництва, Альтернативна вартість витрачених на виробництво коштів, Зовнішні витрати, Внутрішні витрати, Прибуток економічний, Загальні (сукупні) витрати, Ізокоста, Рівновага виробника, Постійні витрати, Змінні витрати, Граничні витрати

ЛІТЕРАТУРА: 1; 4, с.387-402; 5, с.321-328, 338-343; 11, Т.2, с.61; 21, с.267-273; 27; 29; 31; 42; 43; 46.

Розрахункове завдання

Підприємець відкрив взуттєву майстерню. Він вклав 5 000 грн. у придбання обладнання, на 1 000 грн. придбав сировини і матеріалів, 1000 грн. сплатив за річну

оренду приміщення. Якби він поклав ці гроші в банк, то міг би отримати 5% річних. Якби він погодився працювати за наймом на взуттєвій фабриці, то міг би отримувати 2 400 грн. заробітної плати на рік.

Обчисліть величини бухгалтерського, економічного та нормального прибутків підприємця, якщо його сукупний річний виторг становить 12 750 грн.

Тема 8. Ринок досконалої конкуренції

1. Модель ринку досконалої конкуренції та її характеристики.
2. Ринкова поведінка підприємства в короткостроковому періоді. Рівновага фірми та галузі.
3. Ринок досконалої конкуренції в довгостроковому періоді.
4. Ефективність ринку досконалої конкуренції.

Основні терміни: Валовий (сукупний) дохід, Середній дохід, Граничний дохід, Виробнича ефективність

ЛІТЕРАТУРА: 1; 4; 5, с.50-51, с.66-76; 6; 10; 15, с.91-93; 16, с.59-62, 251-256, 263-294; 20; 21, с.146-152, 155-173, 337-342; 24; 27; 31; 38; 41; 43.

Розрахункове завдання

Фірма нарощує обсяги виробництва у короткостроковому періоді. взаємозв'язок між обсягами використання змінного фактора та сукупним випуском продукції представлений у таблиці:

Кількість змінного фактора (L), робітників/день	1	2	3	4	5	6
Сукупний випуск продукції (TP), одиниць/день	40	90	126	150	165	170

1. Обчисліть величини граничного та середнього продуктів змінного фактора виробництва за кожного з обсягів випуску;
2. Накресліть криві сукупного, середнього та граничного продуктів праці

Тема 9. Монопольний ринок

1. Модель "чистої монополії" та її характеристики: економічні, адміністративні та правові бар'єри вступу до ринку, монопольна влада.
2. Різновиди монополій. Діагностування монопольної влади.
3. Монопольний ринок у короткостроковому та довгостроковому періодах.
4. Пропонування монополіста та особливості її формування. Визначення монопольної ціни. Цінова диференціація та дискримінація.
5. Рівновага фірми-монополіста в довгостроковому періоді.
6. Особливості функціонування реальних монополізованих ринків. Порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків.

Основні терміни: Монополія, Ринок чистої монополії, Картель, Синдикат, Трест, Х-неефективність, Патент, Ліцензія

ЛІТЕРАТУРА: 4, с.445-464; 7, с. 189-234; 11, с.92-123; 15, с.221-223, 228-230, 234, 264, 267; 16, с.134-158; 18, с.233-276; 21, Т.2, с.30-37; 23, с.93-162; 23; 31; 38; 41; 43; 46.

Розрахункове завдання

Монополіст виробляє продукцію, відомості про попит та середні витрати на яку подані в таблиці.

Ціна за одиницю, грн.	Обсяг попиту на тиждень, шт.	Середні витрати на одиницю продукції, грн.	
		постійні AFC	змінні AVC
100	1	60,00	45,00
83	2	30,00	42,00
71	3	20,00	40,00
63	4	15,00	37,50
55	5	12,00	37,00
48	6	10,00	37,50
42	7	8,57	38,57
37	8	7,50	40,63
33	9	6,67	43,33
29	10	6,00	46,50

Завдання:

- обчисліть сукупний і граничний доход і визначте максимізуючі прибуток ціну й обсяг виробництва; якого рівня досягає прибуток; проілюструйте рішення графічно;
- порівняйте сукупний доход і сукупні витрати підприємства. Якби це підприємство могло займатись досконалою ціновою дискримінацією (призначати кожному покупцю максимально прийнятну ціну), яким був би рівень обсягу виробництва? Прибутку?

Тема 10. Олігополія та монополістична конкуренція

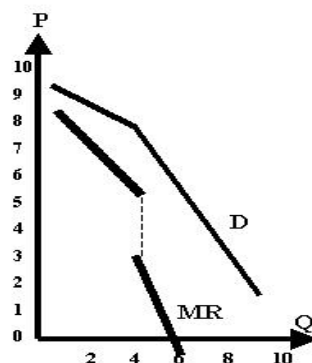
- Основні ознаки та теоретичні моделі олігополії.
- Особливості організації олігополістичного ринку. Нецінова конкуренція.
- Вибір олігополістом ціни товару та обсягу виробництва.
- Оцінка суспільної ефективності олігополії.
- Ознаки і поширення монополістичної конкуренції.
- Ринкова поведінка монополістичного конкурента. Нецінова конкуренція.
- Ефективність монополістичної конкуренції.

Основні терміни: Мета реклами, Монополістична конкуренція, Олігополія, Нецінова конкуренція

ЛІТЕРАТУРА: 4, с.445-464, 501-524; 7, с.189-234; 11, с.92-141; 15, с.221-223; 21, Т.2, с.30-37, 60-87; 23, с.93-162; 23; 31; 38; 41; 43; 46.

Розрахункове завдання

На рисунку представлено специфічну модель ринку для олігополіста.

Дайте відповідь на питання:

- Яку модель тут представлено?
- Припустимо, що граничні витрати постійні і дорівнюють 3,50. Який обсяг випуску обере фірма і яку в цьому випадку встановить ціну?
- Якщо граничні витрати збільшаться до 5,00, то яким чином зміняться обсяг випуску та ціна рівноваги фірми?
- В якому інтервалі обсягу випуску олігополіст знаходиться на власній кривій попиту?
- В якому інтервалі обсягу випуску олігополіст знаходиться на ринковій кривій попиту?

Тема 11. Загальна характеристика факторних ринків. Ринок праці

1. Похідний попит. Взаємозв'язок ринків продукту та факторів виробництва.
2. Похідний попит за досконалої конкуренції на ринку продукту.
3. Монопольний похідний попит.
4. Похідний попит та принцип оплати факторів.
5. Попит на працю за умови досконало конкурентного ринку ресурсів.
6. Ринкове пропонування праці на досконало конкурентному ринку.
7. Ринок праці з недосконалою конкуренцією. Монопсонічний та олігопсонічний ринки, їх особливості.
8. Двостороння (двобічна) монополія та визначення реального рівня заробітної плати.

Основні терміни: Ринок праці, Праця, Працедавець, Зайнятість населення

ЛІТЕРАТУРА: 3; 6; 9; 11, розд.13; 14; 16, гл.13; 18, розд.14-15; 19; 20; 21, Т.2, гл.13-14; 24; 30; 32; 41; 43.

Розрахункове завдання

На ринках ресурсів ціна одиниці праці становить 30 грн., ціна одиниці капіталу – 50 грн.. Фірма планує виробляти 490 одиниць продукції на тиждень. Їй запропоновано декілька технологічно ефективних способів виробництва, представлених даними таблиці:

Технології виробництва	Кількість одиниць	
	Праці (L)	Капіталу (K)
А	2	6
Б	3	4
В	4	3
Г	6	2,5

1. Визначте економічно ефективний варіант технології
2. Зобразіть графічно оптимальний вибір фірми за технологією і витратами, побудувавши графіки ізокванти та ізокости.

Тема 12. Ринок капіталу

1. Капітал як фактор виробництва.
2. Попит та пропонування капіталу. Показники теперішньої та майбутньої вартості у прийнятті інвестиційних рішень.
3. Рівновага на ринку капіталу. Формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу. Види процентних ставок.

Основні терміни: Ринок капіталу, Кредитний ринок, Позиковий капітал, Кредитні відносини, Процент, Ставка процента, Інвестиційна діяльність
ЛІТЕРАТУРА: 1; 7, гл.11; 16, гл.14; 18, розд.16; 20, гл.18; 22; 23; 24; 28; 42.

Розрахункове завдання

У виробництві продукції фірма застосовує 2 види ресурсів – працю та капітал. Ціна одиниці праці – 8 грн./год., ціна одиниці капіталу – 12 грн./грн.. За певного рівня випуску граничний продукт праці становить 40 одиниць, граничний продукт капіталу – 60 одиниць.

Визначте:

1. Чи мінімізує фірма свої сукупні виробничі витрати?
2. Чи їй потрібно змінити співвідношення ресурсів?

Тема 13. Загальна рівновага конкурентних ринків

1. Поняття ринкової рівноваги, її аналіз.
2. Рівновага в економіці обміну.
3. Ефективність на конкурентних ринках товарів.
4. Загальна рівновага та економіка добробуту.

Основні терміни: Ефект зворотного зв'язку, Загальна рівновага, ресурсне обмеження економіки, діаграма Еджворта, крива ефективності використання ресурсів, Розподіл ресурсів ефективний

ЛІТЕРАТУРА: 15, пар.11.1-11.4; 16, гл.15; 21, Т.2, гл.16; 24, пар.13.2-13.4; 27; 30; 41; 45.

Тема 14. Зовнішні ефекти в ринковій економіці та їх державне регулювання

1. Позаринкові (зовнішні) ефекти, їх економічний зміст.
2. Громадські блага і громадський вибір.
3. Економічна роль держави у ринковій економіці.

Основні терміни: Зовнішні ефекти, Сукупні зовнішні витрати, Сукупні індивідуальні витрати, Сукупні суспільні витрати, Приватний товар, Громадський товар

ЛІТЕРАТУРА: 4, с.609-631; 7, с.383-400; 9; 11, с.200-220; 14; 18, с.407-432; 20; 24; 37; 44.

Тема 15. Трансформаційні ефекти та мікросистема

1. Координація економічної діяльності в перехідний період.
2. Трансформування власності. Приватизація. Інститути і інституціональні структури у регулюванні економічної поведінки суб'єктів господарювання.

Основні терміни: Змішана економіка, Інфраструктура

ЛІТЕРАТУРА: 7, гл.12; 14; 15, гл.12; 16, гл.17; 21, Т.2, гл.16-17.

6.ОСОБЛИВОСТІ РЕГЛАМЕНТУ ВИКЛАДАННЯ ТА КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Виконання контрольної роботи з курсу “Мікроекономіка” є важливим етапом засвоєння дисципліни студентами заочної форми навчання. Метою контрольної роботи є поглиблення, систематизація і закріплення теоретичних знань, відпрацювання навичок застосування інструментарію розрахунків, а також вміння аналізувати і узагальнювати результати розгляду ситуацій та розрахункових завдань.

Номер варіанту контрольної роботи визначається останньою цифрою номеру залікової книжки студента.

Склад та структура завдання контрольної роботи: текстова (завдання 1-2) і розрахункова (завдання 3-4) частини. Виконання текстової частини контрольної роботи полягає у викладенні суті певних питань у письмовій формі. Питання мають синтетичний, інтегрований характер, тому перед виконанням роботи слід уважно ознайомитись зі змістом відповідної частини програми курсу (“Навчально-методичні матеріали”). У процесі підготовки слід зібрати і вивчити матеріал за основними літературними джерелами (підручниками та навчальними посібниками), а також ознайомитись з додатковою літературою.

Матеріал, що висвітлює суть питань, має бути логічно структурованим, проілюстрованим графічно, оформленим за встановленими правилами. Обов'язковим є посилання на джерела використаних у роботі положень і даних.

У розрахунковій частині контрольної роботи розв'язується задача або розглядається ситуація з детальним поясненням її етапів та висновками щодо отриманих результатів.

Обсяг контрольної роботи – до 20 сторінок машинописного тексту на стандартних аркушах формату А4. У кінці роботи подається список використаної літератури. Оформлену належним чином контрольну роботу студент представляє в установлений термін до навчального відділу, після чого вона проходить перевірку викладачем. При позитивній оцінці контрольна робота зараховується, при негативній - підлягає доопрацюванню і повторній перевірці.

Особливості регламенту викладання та контролю знань для студентів заочної форми навчання

Лекції для студентів-заочників проводиться за загально-академічними правилами відповідно до планів та графіків екзаменаційних сесій. Поряд із загальними вимогами щодо якості фахової підготовки студентів, однаковими для всіх форм навчання, специфіка викладання курсу для студентів-заочників обумовлює наступну організацію навчального процесу і кінцеву оцінку знань за складовими: 1) **відвідування лекцій** під час сесій – максимально 10 балів; 2) **виконання контрольної роботи**, що містить 3 питання 3) **іспит як фінальний контроль**, що складається письмово за графіком сесії. Випробування містить 3 завдання в межах програмного матеріалу тем курсу Таким чином, загальна кінцева оцінка формується як сума:

1) відвідування	– 10
2) контрольна робота	– 30
3) іспит	– 60
РАЗОМ:	– 100

7. ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ

Варіант № 1

1. Корисність блага. Ординалістська та кардиналістська теорії поведінки споживача: сутність та принципи визначення.
2. Параметри підприємства як мікроекономічної моделі. Поняття і параметри виробничої функції, види продуктів підприємства, їх взаємозв'язок. Витрати виробництва. Види прибутку: бухгалтерський та економічний.
3. У таблиці представлено дані про набори байдужості товарів X і Y, які забезпечують споживачеві різну корисність.
- 4.

Рівень корисності U_1		Рівень корисності U_2		Рівень корисності U_3	
X	Y	X	Y	X	Y
1	9	2	10	4	11
2	7	3	8	5	9
4	4	5	5	7	6
7	2	8	3	10	4
9	1	10	2	12	3

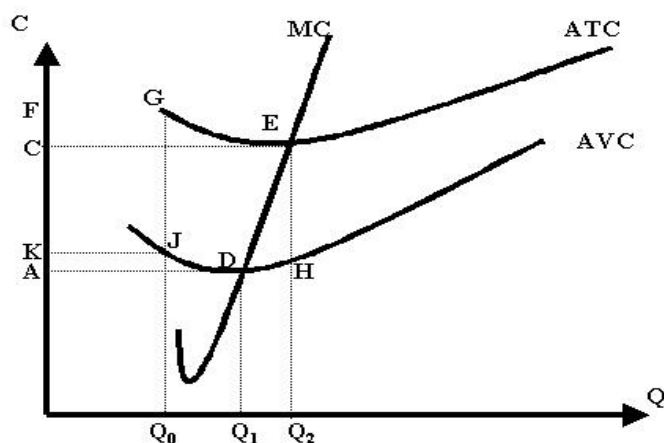
Поясніть:

а) яка з даних кривих байдужості відображає найбільш високий рівень корисності (виконати графічно)? яка з кривих представляє найнижчий рівень корисності?

б) чи достатньо даної інформації для знаходження оптимальної точки вибору споживача?

в) побудуйте бюджетну лінію споживача, якщо відомо, що $P_x=10$ грн., $P_y=10$ грн., а дохід $I=100$ грн; визначте, які набори товарів доступні для споживача, а які - ні; чи можна тепер визначити вибір споживача, який забезпечує максимальну

корисність?

4. На основі даних рисунку дайте відповідь на наступні запитання:

А) значення середніх змінних витрат при виробництві продукту в обсязі Q_2 ;

Б) площі якої фігури відповідають сукупні змінні витрати при виробництві обсягу Q_1 ;

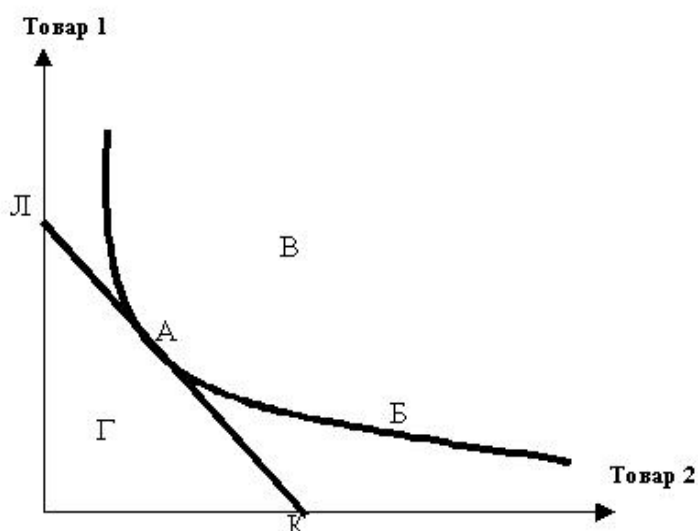
В) значення середніх сукупних витрат при виробництві продукту в обсязі Q_0 ;

Г) площі якої фігури відповідають сукупні витрати при виробництві обсягу Q_2 ;

Д) площі якої фігури відповідають сукупні постійні витрати.

Варіант № 2

1. Реакція споживача на зміну його доходу. Лінія “дохід — споживання”. Нахил лінії як свідчення відношення споживача до благ. Поняття “повноцінних” і “неповноцінних” благ. Крива Енгеля. Функції Торнквіста.
2. Рівновага фірми, галузі, ринку в довгостроковому періоді за умов досконалої конкуренції
3. Визначте ефективний варіант вкладення інвестицій, якщо за першим варіантом прибуток складає 300 тис.грн.: 150 тис.грн. у цей рік і 150 - через рік; за другим варіантом прибуток складає 350 тис.грн.: 50 тис.грн. у цей рік і по 150 в наступні 2 роки при ставці 5%.

4. Споживач вирішує, яким чином розподілити свій дохід між придбанням двох товарів. Рисунок ілюструє його бюджетну лінію та криву байдужості. Вкажіть за ним наступні точки:

- А) точку, в якій споживач максимізує свої потреби;
 Б) точку, в якій він купує тільки товар 1;
 В) точку такого набору, при виборі якого споживач не

витратить весь свій бюджет;

Г) точку, в якій він, максимізуючи корисність, виходить за рамки бюджетних можливостей;

Д) точку, де він купує тільки товар 2;

Є) точку кращого набору благ, в якій споживач виходить за рамки свого бюджету.

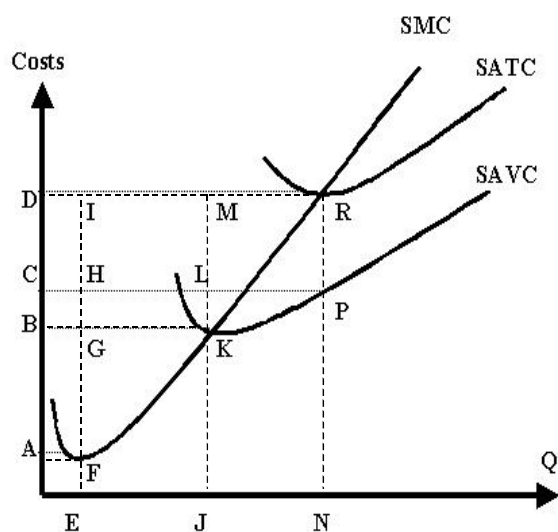
Варіант № 3

1. Ефект заміщення та ефект доходу. Одно- та різнонаправлений вплив ефектів (за Слуцьким, за Хіксом). Парадокс Гіффена. Ефекти заміщення і доходу як основа побудови функції індивідуального попиту на благо в ординалістській теорії корисності.
2. Характер зміни витрат виробництва в коротко- та довгостроковому періоді.
3. Постійні витрати фірми становлять 80 грн., а змінні подані в таблиці. Заповніть таблицю і виконайте наступні завдання: а) накресліть криві AFC, AVC, ATC і MC; поясніть спосіб обчислення і форму кожної з чотирьох кривих, а також характер їх взаємодії; б) поясніть, як зміниться розміщення кожної з цих чотирьох кривих, якщо сума постійних витрат становить не 80, а 60 грн.; якщо сума змінних витрат буде на 20 грн. менше за вказану в таблиці.

Сукупний обсяг виробництва, Q	Постійні витрати FC	Змінні витрати VC	Сукупні витрати TC	Середні постійні витрати AFC	Середні змінні витрати AVC	Середні сукупні витрати ATC	Граничні витрати MC
0	80	0	-	-	-	-	-
1		50					

2		80					
3		120					
4		150					
5		190					
6		220					
7		270					
8		320					
9		390					
10		460					

4. На рисунку зображені криві витрат фірми, яка працює в умовах досконалої конкуренції. Дайте відповідь на запитання:

- За якої ціни товару фірма готова припинити виробництво?
- За якої ціни товару фірма отримає тільки нормальний прибуток?
- Якою площею на рисунку зображено сукупні постійні витрати за ціною товару, яка забезпечує фірмі нормальний прибуток?
- В якому діапазоні цін фірма буде продовжувати виробництво зі збитками у короткостроковому періоді?
- За якого рівня цін фірма отримувала б економічний прибуток в короткостроковому періоді?

Варіант № 4

1. Попит і пропонування: закони, функції, взаємодія. Ринкова рівновага. Визначення рівноважної ціни та рівноважної кількості товару. Сталість і динамічність ринкової рівноваги.
2. Попит та пропонування капіталу. Аналіз інвестиційних рішень. Поняття дисконтованої величини. Реальна та номінальна процентні ставки. Рівень доходності, прибуток на капітал. Показники теперішньої та майбутньої вартості у прийнятті інвестиційних рішень.
3. Споживач здійснює вибір між покупкою двох товарів. В таблиці наведена корисність, яку він отримує від споживання різної кількості товару 1 та товару 2. Ціна товару 1 – 3 грн. за одиницю, товару 2 – 10 грн. за одиницю.

Припустимо, що споживач звичайно купує 8 одиниць товару 1 і 6 одиниць товару 2 на місяць і витрачає на це весь бюджет, що виділений для цих цілей.

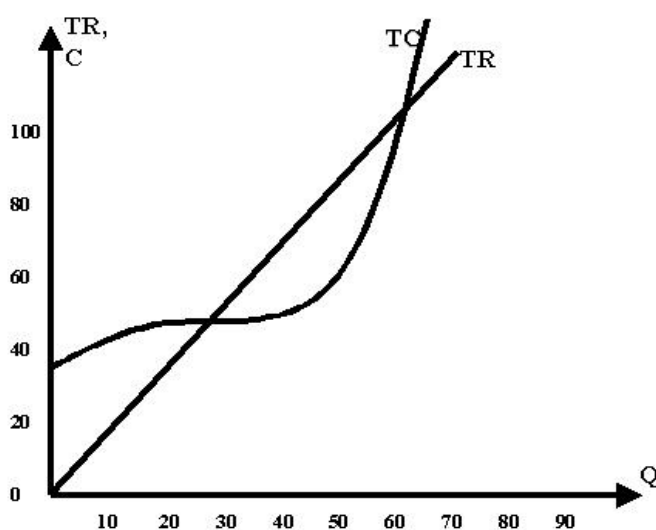
Пояснить:

а) Скільки грошей він витрачає на таку комбінацію товарів і яку повну корисність буде отримувати?

б) Чи максимізує він корисність? Якщо ні, то в якій комбінації споживачу варто купувати ці товари для максимізації корисності?

в) Яку корисність він одержить, якщо весь свій бюджет буде витратити на покупку товару 2?

Кількість товару, од.	ТОВАР 1			ТОВАР 2		
	Повна корисність	Гранична корисність	Зважена гранична корисність	Повна корисність	Гранична корисність	Зважена гранична корисність
1	60			360		
2	111			630		
3	156			810		
4	196			945		
5	232			1050		
6	265			1140		
7	295			1215		
8	322			1275		
9	347			1320		
10	371			1350		

4. На рисунку показані криві загального доходу та загальних витрат гіпотетичної фірми. За даними рисунку дайте відповідь на запитання:

- Якому типу ринкової ситуації він відповідає і чому?
- Довгостроковий чи короткостроковий часовий інтервал він відображає і чому?
- Якою є ціна товару?
- Чому дорівнює величина постійних витрат?
- За яких обсягів продукції фірма

отримує нульовий економічний прибуток і чому?

- За якого обсягу продукції фірма отримує максимальний прибуток?

Варіант № 5

1. Частинна варіація факторів виробництва. Виробнича функція з одним змінним фактором. Правило спадної віддачі (продуктивності) змінного фактору виробництва. Еластичність випуску.
2. Модель "чистої монополії", її ознаки та характеристики. Монопольний ринок у короткостроковому та довгостроковому періодах. Вибір монополістом ціни й обсягу виробництва. Пропонування монополіста та особливості його формування. Визначення монопольної ціни. Рівновага фірми-монополіста в довгостроковому періоді.
3. Монополіст виробляє продукцію, відомості про попит та середні витрати на яку подані в таблиці.

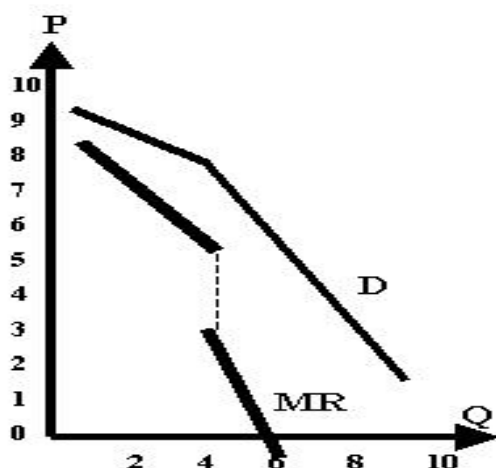
Ціна за одиницю, грн.	Обсяг попиту на тиждень, шт.	Середні витрати на одиницю продукції, грн.	
		постійні AFC	змінні AVC
100	1	60,00	45,00

83	2	30,00	42,00
71	3	20,00	40,00
63	4	15,00	37,50
55	5	12,00	37,00
48	6	10,00	37,50
42	7	8,57	38,57
37	8	7,50	40,63
33	9	6,67	43,33
29	10	6,00	46,50

Завдання:

- а) обчисліть сукупний і граничний доход і визначте максимізуючі прибуток ціну й обсяг виробництва; якого рівня досягає прибуток; проілюструйте рішення графічно;
 б) порівняйте сукупний доход і сукупні витрати підприємства. Якби це підприємство могло займатись досконалою ціновою дискримінацією (призначати кожному покупцю максимально прийнятну ціну), яким був би рівень обсягу виробництва? Прибутку?
4. На рисунку представлено специфічну модель ринку для олігополіста. Дайте відповідь на питання:

- Яку модель тут представлено?

- Припустимо, що граничні витрати постійні і дорівнюють 3,50. Який обсяг випуску обере фірма і яку в цьому випадку встановить ціну?
- Якщо граничні витрати збільшаться до 5,00, то яким чином зміняться обсяг випуску та ціна рівноваги фірми?
- В якому інтервалі обсягу випуску олігополіст знаходиться на власній кривій попиту та на ринковій кривій попиту?

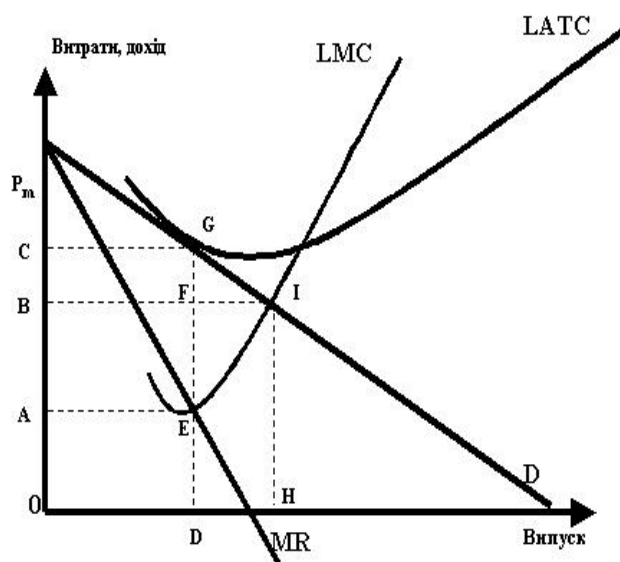
Варіант № 6

- Мікроекономіка як складова частина теоретичної економіки: концептуальні засади. Методологія мікроекономічного аналізу. Мікроекономічні моделі.
- Стратегія поведінки конкурентної фірми за визначених витрат виробництва та варіаціях ринкових цін на її продукцію.
- Постійні витрати фірми становлять 60 грн., а змінні подані в таблиці. Заповніть таблицю і виконайте наступні завдання: а) накресліть криві AFC, AVC, ATC і MC; поясніть спосіб обчислення і форму кожної з чотирьох кривих, а також характер їх взаємодії; б) поясніть, як зміниться розміщення кожної з цих чотирьох кривих, якщо сума постійних витрат становить не 80, а 60 грн.; якщо сума змінних витрат буде на 20 грн. менше за вказану в таблиці.

Сукупний обсяг виробництва, Q	Постійні витрати FC	Змінні витрати VC	Сукупні витрати TC	Середні постійні витрати AFC	Середні змінні витрати AVC	Середні сукупні витрати ATC	Граничні витрати MC
0	60	0	-	-	-	-	-
1		50					

2		80					
3		110					
4		150					
5		180					
6		220					
7		260					
8		320					
9		395					
10		480					

4. На рисунку показані криві доходу та довгострокових витрат простої монополії. Дайте відповідь на питання:

- Який обсяг випуску забезпечує максимум прибутку?
- Яку ціну встановить монополія, щоб продати даний обсяг продукції?
- Який прибуток отримає монополія в цій ситуації?
- Який обсяг продукції і за якою ціною пропонуватиме монополія на ринку, якщо вона буде вимушена встановити ціну, рівну граничним витратам?

Варіант № 7

1. Порівняльний аналіз ефективності та суспільної корисності ринкових форм (ситуацій): досконала конкуренція та монополія.
2. Праця як фактор виробництва: попит і пропонування, рівновага. Ринок праці з недосконалою конкуренцією. Монопсонічний та олігопсонічний ринки, їх особливості. Двостороння (двобічна) монополія та визначення реального рівня заробітної плати.
3. Використовуючи наведені дані про діяльність малого підприємства, заповніть пропуски в таблиці і з'ясуйте по кожному варіанту, що доцільніше для підприємства:

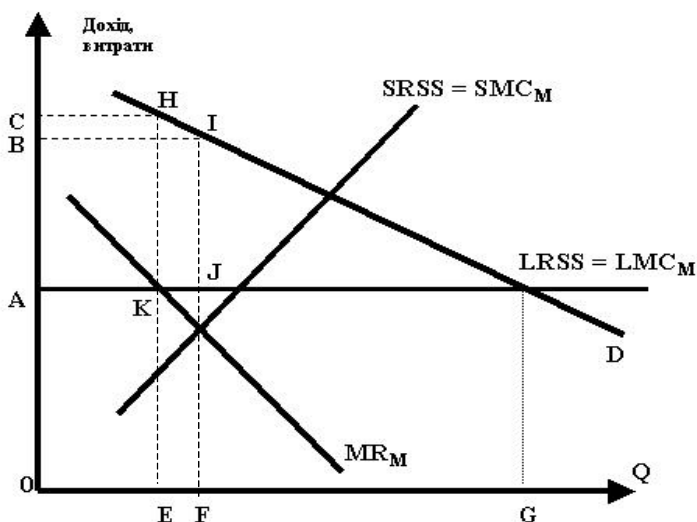
4.

Варіант	P	Q	TR	TC	TFC	TVC	ATC	AVC	MC
1	5				3,9	14,1		4,7	2
2			12,8	20	7,2		5		3,2
3		5	30				6	5	6
4			13,6		2	10	3		2,7
5	3				1,4	23,1	3,5		3
6		8	40		12			5	7
7		6	27	22,8		21			4
8			45,5	43,4			6,2	5,5	7
9	5		20		6			4,5	5
10			20	21,5	6,5			3	3,5

а) закритися;

- б) збільшити обсяг виробництва для мінімізації збитків;
 в) збільшити обсяг виробництва для максимізації прибутків;
 г) нічого не змінювати (рівновага).

4. Єдина фірма-монополіст встановлює контроль над галуззю. Виходячи з цього, крива довгострокового пропонування конкурентної галузі LRSS стає кривою довгострокових граничних витрат монополії LMC_M , а крива короткострокового пропонування галузі SRSS – кривою короткострокових граничних витрат монополії SMC_M . Дайте відповіді на запитання:

Дайте відповіді на запитання:

- Які параметри ціни та галузевого випуску були б характерні для умов досконалої конкуренції?
 - Яку ціну та величину випуску обере монополія на короткостроковому часовому інтервалі?
 - За яких параметрів ціни та обсягу продукції монополія максимізує прибуток на довгострокових часових інтервалах?
- Яким є розмір цього прибутку?

Варіант № 8

1. Пропорційна варіація факторів виробництва. Віддача від масштабу виробництва: види, ефекти. Оптимум виробника. Ізокоста. Рівновага виробника: графічна, алгебраїчна, економічна інтерпретація.
2. Порівняльний аналіз ефективності та суспільної корисності ринкових форм (ситуацій): досконала та монополістична конкуренція.
3. Співвідношення між витратами праці та щоденним випуском продукції фірми подано в таблиці.

а) обчисліть середній та граничний продукт (заповнити табл.) і побудуйте графіки виробничої функції, середнього й граничного продукту;

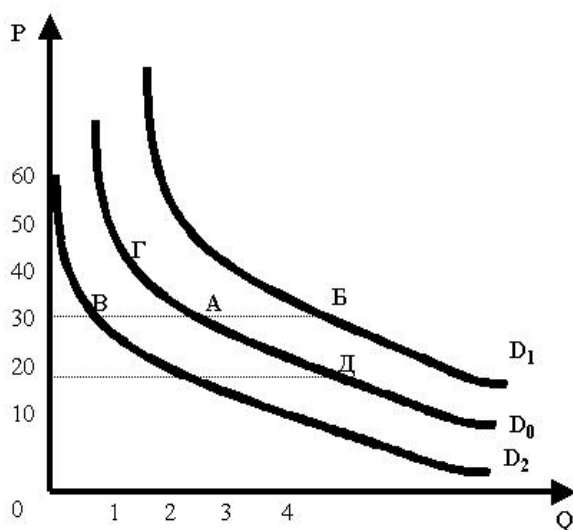
б) коментуючи вигляд графіків, відзначте критичні точки та характерні зони, дайте відповідь на запитання: починаючи з якої кількості затрат праці немає сенсу вводити додаткових робітників і чому?

в) як зміняться графіки, якщо продуктивність праці робітників знизиться на 20%?

Витрати праці	Сукупний продукт	Середній продукт	Граничний продукт
0	0		
1	5		
2	16		
3	33		
4	44		
5	50		
6	54		

7	56		
8	56		
9	54		
10	50		

4. На рисунку представлені криві попиту D_0 , D_1 , D_2 . Дайте відповіді на запитання:

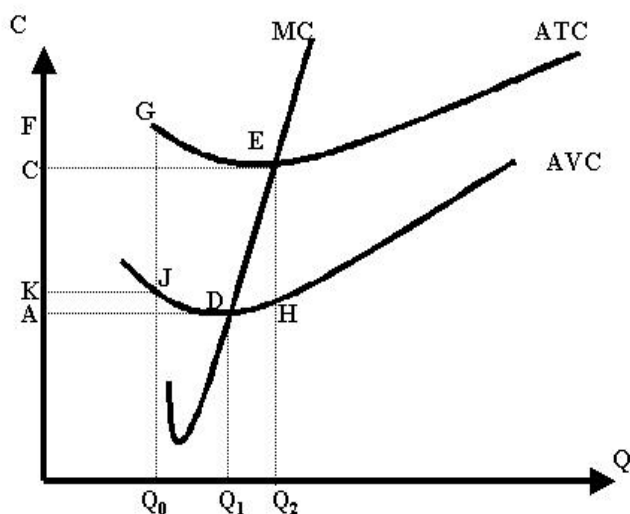

- А) чим викликано рух з точки А до точки Б?
 Б) чим викликано рух з точки А до точки В?
 В) чим викликано рух з точки А до точки Г?
 Г) чим викликано рух з точки А до точки Д?
 Дайте економічне пояснення, виходячи з умови, що на рисунку представлено графічну інтерпретацію попиту на:
 1) товар Гіффена; 2) стандартний товар.

Варіант № 9

- Порівняльний аналіз ефективності та суспільної корисності ринкових форм (ситуацій): досконала конкуренція та олігополія.
- Еластичність попиту і пропонування: концепція, визначення, види, фактори впливу. Взаємозв'язок між ціною та валовим виторгом за різної еластичності.
- У деякій країні за умови цілковитого використання всіх ресурсів виробляються тільки 2 товари – велосипеди і пральні машини. Якщо всі ресурси будуть задіяні у виробництві велосипедів, то їх буде вироблено 100 штук; якщо всі ресурси будуть задіяні у виробництві пральних машин, то їх буде вироблено 40 штук.

1. Побудуйте криву виробничих можливостей.

- Визначте альтернативні витрати виробництва обох видів товарів.
- Покажіть, які зміни відбудуться на графіку, якщо у виробництві велосипедів буде застосована нова, більш продуктивна технологія.
- Позначте на графіку точки, які відповідали б ефективним і неефективним способам використання обмежених ресурсів.

4. На основі даних рисунку вкажіть:

- А) значення середніх змінних витрат при виробництві продукту в обсязі Q_0 ;

- Б) площі якої фігури відповідають сукупні змінні витрати при виробництві обсягу Q_2 ;
 В) значення середніх сукупних витрат при виробництві продукту в обсязі Q_1 ;
 Г) площі якої фігури відповідають сукупні витрати при виробництві обсягу Q_0 ;
 Д) площі якої фігури відповідають сукупні постійні витрати.

Варіант № 10

- Ознаки та різновиди олігополії. Еволюція олігополістичних угод та суспільні втрати від них.
- Ринок праці і його основні характеристики в мікроекономічних теоріях.
- Загальні обсяги попиту та пропонування по гіпотетичному товару (за місяць) характеризуються наступними даними (див.табл.). Використовуючи подані дані:
-

Ціна за одиницю, грн.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Обсяг пропонування на місяць, шт.	20	50	60	70	80	88	91	96	100	110
Обсяг попиту на місяць, шт.	100	95	85	75	65	58	52	47	43	40

- зобразить графічно лінії попиту та пропонування, визначте рівноважну ціну товару;
 - обчисліть цінову еластичність попиту та пропонування, зробіть висновок щодо виду цього товару;
 - поясніть, що відбуватиметься на ринку, коли ціна на товар встановиться на рівні 3 грн. за одиницю? 7 грн. за одиницю?
- Припустимо, що Вам пообіцяли виплатити 10000 грн. через 3 роки. Виходячи з того, що ставка позичкового проценту, яку Ви можете одержати, складає 12%, підрахуйте поточну вартість цих 10000 грн.

8. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Мікроекономіка як складова частина теоретичної економіки.
2. Предмет, концептуальні основи та методологія мікроекономіки.
3. Корисність в економічній теорії і проблема її виміру.
4. Закон спадної граничної корисності блага.
5. Рівновага споживача з кардиналістських позицій.
6. Вибір споживача з ординалістських позицій.
7. Криві байдужості, їх властивості.
8. Гранична норма заміщення благ.
9. Бюджетна лінія.
10. Оптимум споживача як модель раціонального споживчого вибору.
11. Реакція споживача на зміну його доходу.
12. Поняття “повноцінних” і “неповноцінних” благ. Крива Енгеля. Функції Торнквіста.
13. Реакція споживача на зміну ціни товару.
14. Ефект заміщення та ефект доходу.
15. Ефекти заміщення і доходу як основа побудови функції індивідуального попиту на благо в ординалістській теорії корисності.
16. Попит і закон попиту. Фактори, що впливають на попит.
17. Пропонування і закон пропонування. Фактори, що впливають на пропонування.
18. Взаємодія попиту і пропонування. Ринкова рівновага.
19. Вплив змін попиту й пропонування на стан рівноваги, рівноважну ціну та рівноважну кількість товару на ринку.
20. Поняття про надлишок споживача і надлишок виробника.
21. Еластичність попиту і пропонування.
22. Фактори впливу на пропонування.
23. Підприємство як суб'єкт ринку та виробничо-ринкова система.
24. Фактори виробництва. Поняття оптимального та рівноважного станів підприємства.
25. Параметри підприємства (мікроекономічна модель).
26. Частинна варіація факторів виробництва.
27. Ізоквантна варіація факторів виробництва.
28. Пропорційна варіація факторів виробництва.
29. Оптимум виробника. Рівновага виробника: графічна, алгебраїчна, економічна інтерпретація.
30. Траєкторія розширення виробничої діяльності фірми.
31. Витрати підприємства в короткостроковому періоді.
32. Витрати підприємства в довгостроковому періоді.
33. Модель ринку досконалої конкуренції та її характеристики.
34. Ринковий попит на продукцію фірми за умов досконалої конкуренції.
35. Ринкова поведінка підприємства в короткостроковому періоді за умов досконалої конкуренції.
36. Ринок досконалої конкуренції в довгостроковому періоді.
37. Ефективність ринку досконалої конкуренції.
38. Різновиди монополій. Діагностування монопольної влади.
39. Монопольний ринок у короткостроковому періоді.

40. Монопольний ринок у довгостроковому періоді.
41. Досягнення та утримання ринкової влади. Монополія.
42. Особливості функціонування реальних монополізованих ринків.
43. Порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків.
44. Потреба державного регулювання монополії, антимонопольна політика.
45. Основні ознаки олігополії.
46. Теоретичні моделі олігополії.
47. Модель дуополії за Штакельбергом.
48. Модель дуополії Курно та Бертрана.
49. Моделювання поведінки олігополістів за функціями їх реакції на ринкові зміни.
50. Теорія ігор в моделюванні олігополії.
51. Особливості організації олігополістичного ринку.
52. Нецінова конкуренція (монополістична конкуренція та олігополія).
53. Ефективність олігополії у порівнянні з іншими ринковими структурами.
54. Ознаки і поширення монополістичної конкуренції.
55. Ринкова поведінка монополістичного конкурента.
56. Ефективність монополістичної конкуренції.
57. Порівняльна характеристика олігополії та досконалої конкуренції.
58. Похідний попит. Взаємозв'язок ринків продукту та факторів виробництва.
59. Споживання факторів виробництва: цілі та обмеження.
60. Виробнича функція, витрати виробництва та попит на фактори виробництва.
61. Похідний попит за досконалої конкуренції на ринку продукту.
62. Монопольний похідний попит.
63. Похідний попит та принцип оплати факторів.
64. Попит на працю за умови досконало конкурентного ринку ресурсів.
65. Формування індивідуального, галузевого та ринкового попиту на працю.
66. Ринкове пропонування праці на досконало конкурентному ринку.
67. Ринок праці з недосконалою конкуренцією.
68. Двостороння (двобічна) монополія та визначення реального рівня заробітної плати.
69. Капітал як фактор виробництва.
70. Попит та пропонування капіталу. Вибір у часі.
71. Попит та пропонування капіталу. Показники теперішньої та майбутньої вартості у прийнятті інвестиційних рішень.
72. Рівновага на ринку капіталу. Формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу.
73. Поняття ринкової рівноваги, її аналіз.
74. Рівновага в економіці обміну. Діаграма Еджворта.
75. Сукупна (зведена) ефективність конкурентних ринків. Причини обмеженої здатності ринкового регулювання.

9. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. 50 лекцій по мікроекономіці. В 2-х томах. — СПб.: Економічна школа, 2000. — Т.1. - 624 с.; Т.2. — 776 с.
2. Австрійська школа в політичній економії: К.Менгер, Е.Бём-Баверк, Ф.Визер: Пер. с нем. / Предисл., комент., сост. В.С.Автономова. — М.: Економіка, 1992. — (Екон. насліддя). — 493 с.
3. *Базилевич В., Лук'янов В., Писаренко Н., Квіцинська Н.* Мікроекономіка: опорний конспект лекцій. — К.: Четверта хвиля, 1998. — 248 с.
4. *Вэриан Х.Р.* Мікроекономіка. Промежуточний рівень. Сучасний підхід: Учебник для вузів/Пер. с англ. під ред. Н.Л.Фролової - М.: ЮНІТИ, 1997. — 767 с.
5. *Гальперин В.М., Ігнат'єв С.І., Моргунов В.І.* Мікроекономіка: В 2 т. / Під ред. В.М.Гальперина. — СПб.: Екон. шк., 1994. — Т. 1. — 349 с.
6. *Гребенников П.І., Леуский А.І., Тарасевич Л.С.* Мікроекономіка: Учеб. / Під общ. ред. Л.С.Тарасевича. — СПб.: Изд-во СПб УЗФ, 1996. — 352с.
7. *Долан Э.Дж., Линдсей Д.* Мікроекономіка: Пер. с англ. / Під общ. ред. Б.Лисовика і В.Лукашевича. — СПб.: Екон.шк., 1994. — 448 с.
8. *Долан Э. Дж., Линдсей Д.* Рынок: мікроекономічна модель. Пер. с англ. В.Лукашевича і др.; Під общ. ред. В.Лисовика і В.Лукашевича. — СПб.: Екон. шк., 1992. — 496 с.
9. *Карагодова О.О., Черваньов Д.М.* Мікроекономіка: Навч. посібник. — К.: Четверта хвиля, 1997. — 204 с.
10. *Макконнелл К.Р., Брю С. Л.* Аналітична економія. Принципи, проблеми і політика. Ч. 2. Мікроекономіка / Пер. з англ. 13-го вид. С.Панчишина, О.Ватаманюка, З.Ватаманюка; Керівник проекту З.Ватаманюк. — Львів: Видавнича спілка "Просвіта", 1999. — 649 с.
11. *Макконнелл К.Р., Брю С.Л.* Экономика: принципы, проблемы и политика: В 2 т. / Пер. с англ. 2-го изд. — М.: Республика, 1992. — Т. 1. — 399 с.; Т.2. — 400 с.
12. *Маршалл А.* Принципы экономической науки. Пер. с англ. - М.: Издательская группа «Прогресс», 1993. — Т.2. — 310 с.; Т.3. — 351 с.
13. Мікроекономіка в таблицях і графіках: Учебник для вузів / Б.В.Прыкин, Т.Б.Прыкина, Н.Д.Эриашвили, С.В.Захаров; Під ред.проф. Б.В.Прыкина. - М.: Финансы, 1999. — 503 с.
14. *Наливайко А.П., Євдокимова Н.М., Задорожна Н.В.* Мікроекономіка: навч.-метод. посібник для самост. вивчення дисципліни/Заг.ред. А.П.Наливайка. — К.: КНЕУ, 1999. — 208 с.
15. *Нуреев Р.М.* Курс мікроекономіки: Учеб. для вузів. — М.: Издат. группа "НОРМА-ИНФРА-М", 1998. — 572 с.
16. *Пиндайк Р., Рубинфельд Д.* Мікроекономіка / Сокр. пер. с англ.; Науч. ред. А.Т.Борисович, В.М.Полтерович, В.И.Данилов і др. - М.: Економіка, 1992. - 510 с.
17. *Пиндайк Р., Рубинфельд Д.Л.* Мікроекономіка / Пер. з англ. А. Олійника, Р. Скільського. — К.: Основи, 1996. — 646 с.
18. *Семьюелсон Пол А., Нордгауз Вільям Д.* Мікроекономіка / Пер. з англ. С.Панчишина. — К.: Основи, 1998. — 676 с.

19. *Слухай С.В.* Довідник базових термінів та понять з мікроекономіки. — К.: Лібра, 1998.—256 с.
20. *Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р.* Экономика / Пер. с англ. 2-го изд. — М.: Дело ЛТД, 1995. — 864 с.
21. *Хайман Д.Н.* Современная микроэкономика: анализ и приложения / Пер. с англ. — М.: Финансы и статистика, 1992. — Т. 1. — 384 с.; Т. 2. — 384 с.
22. *Хикс Дж.Р.* Стоимость и капитал: Пер. с англ./Общ. ред. и вступ. ст. Р.М.Энтова. — М.: Издательская группа «Прогресс», 1993. — 488 с. - (Экономическая мысль Запада).
23. *Чемберлин Э.* Теория монополистической конкуренции. Реориентация теории стоимости / Пер. с англ.; Под ред. Ю.Я. Ольсевича. - М.: Экономика, 1996.- 351 с.
24. *Ястремський О.І., Гриценко О.Г.* Основи мікроекономіки: Підручник. — К.: Знання, 1998. — 674 с.

Додаткова література

25. *Бажал Ю. М.* Економічна теорія технологічних змін: Навч. посібник. — К.: Заповіт, 1996. — 240 с.
26. *Гамільтон Дж.* Методичний посібник до “Мікроекономіки” Р. Піндайка і Д. Рубінфелда / Пер. з англ. А.Олійника, Р.Скільського. — К.: Основи, 1996. — 233 с.
27. *Емцов Р.Г., Лукин М.Ю.* Микроэкономика: Учеб. — М.: МГУ им. М.В. Ломоносова, Изд-во “ДИС”, 1997. — 320 с.
28. Економічна теорія: В 2-х кн.: Навч. посібник / За ред. З.Г.Ватаманюка. — К.: Заповіт, 1997. — Кн. 2: Мікроекономіка. — 280 с.
29. *Кириленко В.І.* Мікроекономіка: Навч. посібник для студентів екон. спец. вузів. — К.: Таксон, 1998. — 334 с.
30. *Лисовицкий В.Н.* Микроэкономика: Учеб. пособие. — 2-е изд., доп. и перераб. — К.: ИСИМО МО Украины, НВФ Студцентр, 1997. — 160 с.
31. *Максимова В.Ф.* Микроэкономика: Учеб. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: Соминтэк, 1996. — 328 с.
32. *Менар К.* Экономика организаций / Пер. с франц.; Под. ред. А. Г. Худокормова. — М.: ИНФРА-М, 1996. — 160 с.
33. Мікроекономіка: Навч.-методичний комплекс: У 3-х ч. / Укл. А.П.Наливайко та інш. — К.: КДЕУ, 1997. — 267 с.
34. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник для студентів екон. спец. закладів освіти / За заг. ред. С.Будаговської. — К.: Основи, 1998. — 518 с.
35. Микро-, макроекономика: практикум / Под общ. ред. Ю.А.Огибина. - С.-Пб.: Литера плюс “С.-Пб. Оркестр”, 1994. — 432 с.
36. *Пода А.К., Вашків О.П., Куц Л.Л.* Мікроекономіка. Збірник задач для студентів економічних спеціальностей: Навч. посібник. - К.: ІКДО, 1995.— 123 с.
37. *Нуреев Р.М.* Основы экономической теории: Микроэкономика: Учеб. для вузов. — М.: Высшая школа, 1996. — 447 с.
38. *Райхлин Э.* Основы экономической теории. Микроэкономическая теория рынков продукции. — М.: Наука, 1995. — 347 с.
39. Сборник задач по экономике: Учеб. пособие / Отв. ред. Ю.Е.Власевич. — М.: Изд-во БЕК, 1996. — 273 с.
40. Теория фирмы / Под. ред. В.М.Гальперина. — С.-Пб.: Экон. шк., 1995. — Вехи экономической мысли; Вып.2. — 534 с.

41. *Тироль Ж.* Рынки и рыночная власть: Теория организации промышленности / Пер. с англ. — С.-Пб.: Экон. шк., 1996. — 745 с.
42. *Фандель Г.* Теория производства и издержек / Пер. с нем.; Науч. ред. М.Г.Грещака. — К.: Таксон, 1998. — 528 с.
43. *Фель У., Оберендер П.* Основы мікроекономіки / Пер. з нім. 6-го вид.; За ред. А.П.Наливайка. — К.: Укртиппроєкт, 1998. — 478 с.
44. *Хейне П.* Экономический образ мышления. — М.: Новости, 1991. — 704 с.
45. Экономика: Учеб. для экон. акад., вузов и фак. / Под ред. А.С. Булатова. — М.: Изд-во БЕК, 1995. — 604 с.
46. Экономическая школа. Вып. 1,2,3. Систематический курс лекций по экономической теории. — С.-Пб.: Экон. шк., 1991; 1994; 1995.
47. *Ястремський О.І.* Основы теорії економічного ризику: Навч. посібник для студ. экон. спец. вищ. навч. закладів. — К.: АРТЕК, 1997. - 248 с.

ПЕРЕЛІК WEB-РЕСУРСІВ

Органи державного управління і національні інститути

Офіційна сторінка Президента України www.president.gov.ua
Урядовий портал Кабінету Міністрів України www.kmu.gov.ua
Національний банк України www.bank.gov.ua
Міністерство економіки України www.me.gov.ua
Міністерство фінансів України www.minfin.gov.ua
Державний інформаційно-аналітичний центр моніторингу зовнішніх товарних ринків «Держзовнішінформ» www.ukrdzi.com

Національні науково-дослідні інститути та центри

Національний інститут стратегічних досліджень www.niss.gov.ua
Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова www.uceps.org
Інститут економічних досліджень і політичних консультацій www.ier.kiev.ua
База українського законодавства в Інтернет www.lawukraine.com

Наукові та електронні бібліотеки в Україні

Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського www.nbuv.gov.ua
Національна парламентська бібліотека www.alpha.rada.kiev.ua
Електронна бібліотека Львівської комерційної академії www.dev.lac.lviv.ua/lib
Наукова бібліотека імені Максимовича www.lib-gw.univ.kiev.ua
Наукова бібліотека Донецького університету www.library.dongu.donetsk.ua
Луганська обласна універсальна наукова бібліотека імені М.Горького www.library.lg.ua
Дніпропетровська обласна наукова бібліотека www.lib.dp.ua
Вінницька державна обласна універсальна наукова бібліотека імені К.А.Тімірязєва www.library.vinnitsa.com
Львівська електронна бібліотека імені В.Стефаника www.lsl.lviv.ua
Одеська державна наукова бібліотека імені М.Горького www.ognb.odessa.ua
Велика економічна бібліотека www.economics.com.ua
Електронна бібліотека www.lib.com.ua

Міжнародні економічні і фінансові організації

Міжнародний валютний фонд (МВФ) (The International Monetary Fund) www.imf.org

Організація об'єднаних націй (ООН) (United Nations Organization) www.un.org

Світова організація торгівлі (СОТ) (The World Trade Organization) www.wto.org

Група Світового банку (The World Bank Group) www.worldbank.org

Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР) (International Bank for Reconstruction and Development) www.worldbank.org/ibrd

Міжурядові організації

Конференція ООН по торгівлі і розвитку (ЮНКТАД) (United Nations Conference on Trade and Development) www.unctad.org

Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) (The Organization for Economic Cooperation and Development) www.oecd.org

Науково-дослідні, інформаційні та статистичні центри

Статистична служба Європейської комісії (Євростат) www.europa.eu.int

Органи державної статистики

U.S. Department of the Treasury www.ustreas.gov

Bureau of the Public Debt T-Bill, Notes and Bonds www.publicdebt.treas.gov

U.S. Bureau of Economic Analysis www.bea.doc.gov

U.S. Department of Commerce www.doc.gov

National Bureau of Economic Research www.nber.org

Investment Company Institute www.ici.org

Joint Economic Committee www.house.gov

Statistics Canada www.statcan.ca

U.K. Office of National Statistics www.ons.gov.uk

Japan Economic Planning Agency www.epa.go.jp

German Federal Statistical Office www.statistik-bund.de

German Finance Ministry www.bundesfinanzministerium.de

German Federal Economics Office www.bawi.de

Макроекономічні індикатори

Business Cycle Indicators www.globalexposure.com

Economic Information Systems www.econ-line.com

Dismal Scientist-UK www.dismal.com

Навчально-методичне видання

Кафедра маркетингу, управління та економіки підприємства

МІКРОЕКОНОМІКА

Навчально-методичні матеріали

Укладач:

Дишко Ірина Юріївна

кандидат економічних наук

Відповідальний технічний редактор

Цаплюк І.В.

Підп. до друку. 03.09.2012. Формат вид. 60x80¹/₁₆

Папір офсет. № 1. Офс. друк. Гарн. «ArialCyr»

Ум. друк. арк. 1,93. Обл.-вид. арк. 1,80

03151, Україна, м. Київ, вул. Вінницька, 10

Телефон (044) 246-24-46; Тел/факс (044) 246-24-40

E-mail: nam@nam.kiev.ua

Інтернет: www.nam.kiev.ua